

กฎหมายปกครอง กับวิชาชีพพยาบาลวิกฤติหรือโอกาส Administrative Law and Nursing Professional Crisis or Opportunity

บุญชัย ภาละกาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

บทคัดย่อ

วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางด้านสุขภาพที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของวิชาชีพในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความปลอดภัยและช่วยบรรเทาความทุกข์ทรมานจากโรคที่เป็นภายใต้กรอบแห่งกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในบางครั้งการปฏิบัติหน้าที่ต้องเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี โดยเฉพาะคดีที่เป็นการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ดังเช่นในกรณีศึกษาที่ยกตัวอย่างในบทความนี้เป็นกรณีการทำคลอดติดไหล่ที่พยาบาลกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้อาจต้องมีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเมื่อแพคดีในคดีทางแพ่งและในกรณีตัวอย่างนี้เมื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นที่เป็นคดีปกครอง ภายใต้อำนาจการพิจารณาคดีของศาลปกครอง พยาบาลผู้กระทำละเมิดดังกล่าวอาจจะต้องเป็นผู้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายเลยก็ได้หากพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นไม่ใช่การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือหากต้องชดเชยก็ไม่จำเป็นต้องชดเชยเต็มจำนวนแห่งความเสียหาย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครองและการพิจารณาคดีของศาลปกครอง ซึ่งเป็นกฎหมายและระบบศาลที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะ สิทธิของประชาชนและให้โอกาสกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ได้รับความยุติธรรมและความเป็นธรรมที่มากขึ้น จะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ให้การพยาบาล ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการในท้ายที่สุด

คำสำคัญ : กฎหมายปกครอง, วิชาชีพพยาบาล

Abstract

Nurses are professionally responsible for providing health care that base on science and art of profession in practice. So that clients receive safe and alleviate suffering from the health problem under the professional law and other related laws. Sometime in the nursing malpractices are risks to process of taking legal action. Especially, in the cases that error practices by negligent duty. Risk prevention begins with analysis of our current experience for trends to delineate areas of improvement. The case study in this article discuss about nursing malpractice in the shoulder dystocia case that the nurse incaution action and negligent duty. As a result, it may require compensation to an injured party based on a civil lawsuit. In the case of this example, when entering the judicial process was under the ruling of the Administrative Court. The nurse may not or less pay the compensation to injured party if approve that the action was not seriously incaution. Therefore, it is essential that nurse professionals need to be knowledgeable about the law and the ruling of

the Administrative Court. This is the law and the court system to protect public interests, citizens' rights and provide opportunities to officers to obtain more justice and fairness. Consequently, those nurses on duties have good morale and motivation for nursing care. Finally, this will result in better service for the clients.

Key words : Administrative Law, Nursing Profession

บทนำ

“ความไม่รู้กฎหมาย ไม่เป็นข้อแก้ตัว” “Ignorantia juris non excusat” (Ignorance of the law, excuses on man) เป็นสุภาษิตกฎหมายของฝรั่งเศส หมายถึงบุคคลจะแก้ตัวว่าตนไม่รู้กฎหมาย จึงไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนไม่ได้ สุภาษิตกฎหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องรู้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ หรือแม้กระทั่งการดำรงชีวิตในฐานะบุคคลธรรมดาซึ่งโดยธรรมชาติแล้วย่อมมีโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาทระหว่างกันเกิดขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองโดยใช้หลัก “นิติรัฐ” (เยอรมัน : Rechtsstaatsprinzip) (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2553) หมายถึงรัฐที่ปกครองโดยกฎหมาย ไม่ใช่โดยมนุษย์ (government of law and not of men) หรือรัฐซึ่งถือกฎหมายเป็นใหญ่ “การปกครอง” โดยกฎหมาย มิใช่แล้วแต่อำเภอใจของผู้ใช้อำนาจ และระบบการศาลของไทยเป็นระบบศาลคู่ (กมลชัย รัตนสกววงศ์, 2554) คือมีศาลยุติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่พิพาทที่เป็นอรรถคดีทั่วไป และศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่นที่พิพากษาคดีในเรื่องเฉพาะทาง เช่นศาลภาษีอากร ศาลแรงงาน เป็นต้น และศาลที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนานพอสมควรและกำลังเป็นที่สนใจสำหรับคนในสังคมไทยในปัจจุบันคือ “ศาลปกครอง” โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่าง

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ฤทัย หงส์ลิริ, 2557) และที่สำคัญที่ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรู้และให้ความสำคัญไม่แพ้กันก็คือ “กฎหมายปกครอง”

วิชาชีพพยาบาล ตามความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ “ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จากสภาการพยาบาล (พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540)

การพยาบาล หมายความว่า การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟู การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล (พรจันท์ สุวรรณชาติ, 2552)

การพยาบาลตามความหมายที่กล่าวมานี้จะต้องกระทำด้วยศาสตร์และศิลปะของวิชาชีพการพยาบาล จึงเป็นเรื่องที่พยาบาลจะต้องพิจารณาให้รอบคอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมในการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรคเป็นกิจกรรมที่พยาบาลกระทำได้โดยไม่เป็นผู้กำลวงในกฎหมายวิชาชีพเวชกรรมแต่ต้องไม่เกินขอบเขตตามมาตรา 11(ข) แห่งพระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 (พรจันท์ สุวรรณชาติ, 2552) ในสภาพการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า บ่อยครั้งที่พยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่แทนวิชาชีพอื่นโดยเฉพาะปฏิบัติหน้าที่บางอย่างแทนแพทย์ซึ่งมีความขาดแคลนในบางพื้นที่ และเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งที่บางครั้งเป็นการกระทำที่เกินหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย

กำหนด เมื่อเกิดความเสียหายต่อผู้รับบริการ พยาบาล ต้องเป็นผู้รับผิดชอบจากการกระทำดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร พยาบาลมีการเรียนการสอนด้านกฎหมายทั่วไปอยู่บ้าง ที่เน้นหนักคือกฎหมายวิชาชีพ (พรบ.วิชาชีพการพยาบาลฯ) และที่ไม่มีการเรียนการสอนเลยคือ “กฎหมายปกครอง” ซึ่งแท้จริงแล้วมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะเมื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเมื่อเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานเช่น เกิดกรณีการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดคดีทางแพ่งชั้นตอนต่อไปคือคดีปกครองไม่ว่าจะเป็น เรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน การเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งกฎหมายปกครองดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เป็นไปในทางพิทักษ์สิทธิของทั้งประชาชน ประโยชน์สาธารณะ และมุ่งให้ความเป็นธรรมกับผู้ ปฏิบัติงานด้วย เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติความรับผิดทาง ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 ฯลฯ

กฎหมายปกครองกับวิชาชีพพยาบาล

ในบทความนี้ผู้เขียนขอยกตัวอย่างกฎหมาย ปกครองเฉพาะพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องและในบาง มาตราที่พยาบาลจำเป็นต้องรู้และสามารถนำไปใช้ได้ ในการประกอบอาชีพ โดยจะยกตัวอย่างคดีประกอบ กับข้อกฎหมาย การตีความกฎหมายเทียบกับข้อเท็จจริง โดยยกตัวอย่างคดีที่ตกเป็นข่าวดังในหน้าหนังสือพิมพ์ และเป็นทีวีพากษ์วิจารณ์ในโซเชียลมีเดีย อย่างกว้าง ขวางเป็นที่มาของการตื่นตัวของบุคลากรด้านสุขภาพทั้ง แพทย์และพยาบาลส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ หน้าที่เป็นอย่างมาก นั่นคือคดี การทำคลอดติดไหล่ของ พยาบาลวิชาชีพประจำห้องคลอดท่านหนึ่งในโรงพยาบาล

น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้เขียนขอหยิบยกเนื้อหาแห่ง คดีมาบางส่วนพอที่จะอธิบายให้เข้าใจได้และเป็นเนื้อหา ที่เปิดเผยแล้ว ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ ดังนี้

ส่วนเนื้อความข่าวโดยสรุปว่า “*สบ.ยีนฎีกาบ็อง รพ.น้ำพอง*” รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขกล่าวถึงศาล จังหวัดขอนแก่นได้ตัดสินคดีอุทธรณ์สั่งให้โรงพยาบาล น้ำพอง จ่ายค่าชดเชยแก่ครอบครัวเด็กที่อายุ 2 ปี ที่ได้รับ ผลกระทบระหว่างคลอดเมื่อปี 2555 ซึ่งผู้เสียหายได้ตัดสินใจ ยื่นฟ้องโรงพยาบาลน้ำพอง ระหว่างรอการตัดสินของ ศาลชั้นต้นได้ขอรับการชดเชยตามมาตรา 41 (พรบ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545) ซึ่งโรงพยาบาล ได้ดำเนินการให้เรียบร้อยแล้ว ต่อมาศาลชั้นต้นได้ตัดสิน ให้โรงพยาบาลแพ้คดีและชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 3,000,000 บาท ซึ่ง สบ. ได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้ความเป็นธรรมทั้งสองฝ่ายโดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็น สุนตินารีแพทย์ซึ่งมีความเห็นตรงกันว่าทั้งพยาบาลและ แพทย์ได้ให้การรักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อ ช่วยชีวิตแม่และเด็ก (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) โดยเนื้อความ ในคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ภาค 4 ขอนแก่น บางส่วน ที่ถูกเปิดเผยในสื่อและทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีข้อเท็จจริง ฟังได้ว่ามีการปฏิบัติกรช่วยเหลือผู้คลอดบุตรรายหนึ่ง ในแผนกห้องคลอดของโรงพยาบาลชุมชน ผู้ปฏิบัติการ ทำคลอดเป็นพยาบาลวิชาชีพ (พว.ก) ซึ่งเป็นผู้ทำคลอด ในระหว่างทำคลอดนั้นปรากฏว่า เป็นการคลอดติดไหล่ จึงได้แจ้งพยาบาลวิชาชีพอีกคน (พว.ข) ให้ช่วยแจ้งแพทย์ ให้มาช่วยทำคลอดต่อไป แต่ (พว.ข) กลับไม่รายงานแพทย์ และลงมือปฏิบัติช่วยคลอดด้วยตนเองโดยอ้างเหตุผล ต่อศาลว่ามีประสบการณ์ด้านการทำคลอดมากกว่า 1,000 ราย ตลอดระยะเวลาการทำงาน 26 ปี และไม่เคย มีภาวะแทรกซ้อน พร้อมทั้งเบิกความอธิบายขั้นตอนใน การช่วยคลอดรายนี้ได้ปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนที่ ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้วซึ่งตรงกับความเห็นของพยาน ผู้เชี่ยวชาญจากแพทย์สภา ผลจากการทำคลอดดังกล่าว

ทำให้แพทย์ได้รับบาดเจ็บคือเส้นประสาทที่โหล่งึกขาดทำให้พิการในเวลาต่อมา ศาลพิจารณาข้อเท็จจริงแล้วลงความเห็นว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และตัดสินใจตามศาลชั้นต้นให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเป็นจำนวน 3,000,000 บาท (สรุปความจาก คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ภาค 4 ขอนแก่น 1 พ.ศ. 2557) จากคดีดังกล่าวผู้เขียนขอยกข้อเท็จจริงประกอบกับการอธิบายข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยจะเชื่อมโยงการใช้กฎหมายปกครองและศาลปกครองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลเพื่อให้เกิดความชัดเจนดังนี้

1. เป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องฟ้องที่ศาลใด

ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) พรบ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร”

ดูจากตัวบทที่ระบุในมาตราดังกล่าวน่าจะฟ้องคดีที่ศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แต่ในทางปฏิบัติคดีนี้ต้องฟ้องคดีที่ศาลยุติธรรม (ปัจจุบัน คือแผนกคดีผู้บริโภค) เนื่องจากเป็นการกระทำทางกายภาพไม่ได้เป็นการกระทำใช้อำนาจตามกฎหมายตามที่ระบุในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) (คำชี้ขาดอำนาจระหว่างศาลที่ 2/2554 และที่ 14/2548) (ฤทัย หงส์สิริ, 2557)

2. ผู้เสียหายฟ้องในฐานะความผิดอะไร และฟ้องใครได้บ้าง

ในกรณีตัวอย่างหลายคนอาจเข้าใจว่าผู้เสียหายอาจฟ้องพยาบาลผู้ทำคลอด แพทย์ และโรงพยาบาล ในฐานะ

ความผิดการกระทำละเมิด ฟ้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) แต่ในความเป็นจริงในคดีนี้เป็นคดีที่เกิดจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นจึงต้องบังคับตาม มาตรา 5 พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่บัญญัติไว้ “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง” ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายปกครอง ดังนั้นในคดีนี้จึงเห็นได้ว่าผู้เสียหายต้องฟ้อง กระทรวงสาธารณสุข (จำเลยที่ 1) และโรงพยาบาลน้ำพอง (จำเลยที่ 2) พยาบาลวิชาชีพผู้ทำคลอด แพทย์เจ้าของไข้ จึงมีฐานะเป็นพยานในคดี

3. ใครจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายในคดีนี้

ก่อนอื่นต้องเข้าใจคำว่า “ละเมิด” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ซึ่งการกระทำใดเป็นละเมิดสามารถพิจารณาแยกองค์ประกอบเพื่อความชัดเจนได้ดังนี้คือ 1) จงใจหรือประมาทเลินเล่อ 2) เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย 3) มีความเสียหายเกิดขึ้น 4) ความเสียหายเป็นผลโดยตรงจากการกระทำนั้น (อนุชา อุณสวัสดิกุล, 2551)

ในคดีนี้มีความชัดเจนว่ามีกรกระทำที่เป็นการละเมิดครบตามองค์ประกอบ โดยมีผู้กระทำละเมิดคือ (พ.ช) ซึ่งเป็นกรกระทำโดย 1) ประมาทเลินเล่อ 2) ผิดกฎหมายเนื่องจากกรทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด 3) เกิดความเสียหาย 4) ความเสียหายดังกล่าวมีผลโดยตรงมาจากการกระทำนั้น ตามความเห็นของศาลอุทธรณ์ที่ระบุว่ข้อเท็จจริงของเรื่องดังกล่าวจากคำตัดสินของศาลอุทธรณ์ภาค 4 จังหวัดขอนแก่น ดังภาพที่ 1 นี้

โจทก์ตลอดคดีโหล่งซึ่งเป็นภาวะถูกเงินทางยุติกรรม นาง จะต้องแจ้งให้แพทย์มาทำ
คลอด แต่นาง กลับทำคลอดคดีโหล่งด้วยตนเองโดยไม่แจ้งต่อแพทย์หญิง
ให้มาทำคลอดคดีโหล่ง การกระทำของนาง จึงถือได้ว่าเป็นกรกระทำโดยประมาท
เลินเล่อ

ภาพที่ 1 แสดงเนื้อความบางส่วนของคำพิพากษาของศาลที่พิจารณกรกระทำละเมิดในคดี

ที่มา : <http://pantip.com/topic/32401914>, 29 มิ.ย. 2558

แต่ในคดีนี้เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังนั้นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจึงต้องบังคับตาม
มาตรา 5 พรบ. ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ดังนั้นในคดีนี้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายจึงเป็น กรทรวงสาธารณสุข (จำเลยที่ 1) ไม่ใช่ พยาบาล
ที่กระทำละเมิด (พ.ช) หรือแพทย์เจ้าของไข้ และไม่รวมถึงโรงพยาบาลน้ำพอง (จำเลยที่ 2) เนื่องจากไม่ใช่นิติบุคคล
ตามกฎหมาย ซึ่งปรากฏในคำพิพากษาของศาลในคดีนี้ตามภาพที่ 2 ดังนี้

เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าแพทย์และพยาบาลวิชาชีพของจำเลยที่ ๒ ร่วมกับ
กระทำละเมิดต่อโจทก์ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การกำกับ ดูแล ของจำเลยที่ ๑ ในฐานะ
หน่วยงานของรัฐ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในผลแห่งการละเมิดดังกล่าว ตาม
พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ภาพที่ 2 แสดงเนื้อความบางส่วนของคำพิพากษาของศาลที่พิจารณาถึงผู้ที่ต้องรับผิดชอบในคดี

ที่มา : <http://pantip.com/topic/32401914>, 29 มิ.ย. 2558

ดังที่ปรากฏในเนื้อหาของข่าวดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคดีทางแพ่งยังไม่จบมีการยื่นฎีกาไปที่ศาลฎีกาซึ่งก็ต้องใช้เวลา
ในการพิจารณาคดียาวนานออกไปอีก ถ้าศาลฎีกาตัดสินแย้งกับศาลอุทธรณ์ให้ยกฟ้องหน่วยงานของรัฐและพยาบาล
ผู้กระทำละเมิดก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย แต่ถ้าศาลฎีกามีความเห็นพิพากษายืนตาม
ศาลอุทธรณ์ คำถามต่อมาคือ พยาบาลผู้กระทำละเมิดในคดีนี้จะต้องรับผิดชอบใช้คำเสียหายให้กับผู้เสียหายด้วยหรือไม่
คำตอบคือกระบวนการถัดจากนี้จะเป็นคดีปกครองอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือเมื่อกรทรวงสาธารณสุข ได้ชดใช้

ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว คดีนี้ต่อไปจะกลายเป็นคดีละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ กระทรวงสาธารณสุขมีสิทธิ์เรียกให้พยายบาล (พ.ช) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กระทรวงสาธารณสุข ตามบทบัญญัติในมาตรา 10 วรรคหนึ่ง พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

ซึ่งในกรณีนี้จะมีขั้นตอนโดยสรุปดังต่อไปนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (อนุชา ฮุนสวัสดิกุล, 2551)

1. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
2. รวบรวมหลักฐานและให้ผู้เกี่ยวข้องชี้แจง
3. คณะกรรมการฯ เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง
4. วินิจฉัยว่ามีผู้รับผิดชอบหรือไม่ เท่าใด แต่ยังไม่แจ้งเจ้าหน้าที่
5. ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและพิจารณา
6. ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง
7. แจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ พร้อมสิทธิฟ้องคดีและอายุความฟ้องคดี

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดเป็นข้อกฎหมายกำหนดวิธีการขั้นตอนไว้เป็นการเฉพาะซึ่งหน่วยงานงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ ที่ถูกตั้งเป็นกรรมการจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 อย่างเคร่งครัดเพราะหากเกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินการคณะกรรมการเองอาจต้องรับผิดชอบผู้กระทำละเมิด โดยเฉพาะในเรื่องของอายุความ ในที่นี้ทางผู้เขียนจะไม่ขอลงรายละเอียดในข้อของระเบียบดังกล่าวทั้งหมด ในคดีนี้ถ้าศาลฎีกามีคำพิพากษาตามศาลอุทธรณ์ นั้นหมายถึงหน่วยงานต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายเป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,000,000 บาท ตามคำพิพากษาของศาลทำให้หน่วยงานกลายเป็นผู้เสียหาย จึงต้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ในคดีนี้ตามที่ปรากฏในคำเบิกความให้การตามคำพิพากษาที่อ้างแล้วดังกล่าว คณะกรรมการฯ อาจจะยกคำพิพากษาของศาลยุติธรรมที่บอกว่าเป็นการกระทำประมาทเลินเล่อธรรมดา ไม่ใช่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงประกอบคำวินิจฉัย ให้ไม่ต้องรับผิด ตามขั้นตอนในข้อ 5 และถ้ากระทรวงการคลังเห็นด้วยก็จะมีคำสั่งยุติเรื่อง ผลคือ **พ.ช. ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน** แต่ถ้ากระทรวงการคลังเห็นแย้งว่าต้องรับผิด หน่วยงานต้องออกคำสั่งให้รับผิดชอบตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามมาตรา 10 วรรคท้าย พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ 2539 ที่บัญญัติว่า “สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมิกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง”

ขั้นตอนในข้อที่ 7 เมื่อกระทรวงการคลังมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิด หน่วยงานต้นสังกัดต้องออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังคือต้องให้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับหน่วยงาน

ในขั้นตอนนี้จะเกิดคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนซึ่งเป็น “คำสั่งทางปกครอง” พว.ข จะกลายเป็นผู้เสียหายในคดีทันที ตามมาตรา 42 พรบ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติไว้ว่าดังนี้ “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา 9 และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา 72 ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองฯ” จะเห็นได้ว่า พว.ข จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้มีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ถ้าไม่เห็นด้วยโดยอาจจะอ้างว่าไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นคำสั่งที่มีขอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แต่ก่อนที่จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองต้องดำเนินการยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ออกคำสั่งภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งและจะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งยกคำขออุทธรณ์ ภายใน 90 หรือไม่ได้รับคำสั่งตอบกลับภายใน 90 วัน สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้เลยตามมาตรา 44-48 พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (ฤทัย หงส์สิริ, 2557)

4. กระบวนการในการพิจารณาคดีในศาลปกครอง

ในขั้นการพิจารณาคดีในศาลปกครองมีเรื่องที่ต้องรู้และทำความเข้าใจอีกอย่างคือ กระบวนการพิจารณาคดีในศาลปกครองใช้ระบบไต่สวนต่างจากกระบวนการของศาลยุติธรรมที่ใช้ระบบกล่าวหาซึ่งอธิบายความแตกต่างได้ดังนี้ (ฤทัย หงส์สิริ, 2557)

ระบบไต่สวน เป็นระบบที่ศาลมีบทบาทมากกว่าระบบกล่าวหา กล่าวคือ นอกจากศาลจะรับทราบหลักฐาน

และพยานที่โจทก์และจำเลยเสนอต่อศาลแล้ว ศาลยังทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงของคดีนั้นๆ เองจากหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสืบพยานเพิ่มเติมหรือตัดพยานก็ได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการวินิจฉัย

ระบบกล่าวหา เป็นระบบที่ศาลมีหน้าที่แค่เพียงการวินิจฉัยคดีความตามพยานและหลักฐานที่ ฝ่ายโจทก์และจำเลยนำมาพิสูจน์ต่อศาล โดยศาลจะทำหน้าที่เป็นคนกลางเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ค้นหาหลักฐานหรือสืบพยานเองหรือถ้ามีก็เป็นส่วนน้อย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบางคดีผลแพ้ชนะจึงอยู่ที่ความสามารถของฝ่ายที่หาพยานหลักฐานที่ทำให้ศาลเชื่อได้มากกว่ากัน

คำสั่งทางปกครอง หมายความว่า (มาตรา 5 พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง 2539)

(1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่ หมายความว่ารวมถึงการออกกฎ

(2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในคดีนี้อาจจะมีคำสั่งทางปกครองได้แก่คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่และคำสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และมีประเด็นที่น่าศึกษาเพิ่มเติมคือ คำว่า “ประมาทเลินเล่อ” กับ “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้พอสังเขปดังนี้

การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นและหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐/๒๕๕๒) ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นการเสี่ยงที่จะเกิดภัยหรือความเสียหาย

แต่ยังขึ้นทำลงโดยคิดว่าสามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดภัยหรือความเสียหายขึ้นได้ ผู้กระทำเพียงคาดเห็นว่าผลอาจเกิดขึ้นได้โดยไม่ว่าจะเกิดและคิดว่าคงสามารถหลีกเลี่ยงผลนั้นได้ (วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, 2541)

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (เดิม) คือ ลักษณะที่บุคคลนั้นได้ทำไปโดยขาดความระมัดระวัง ที่เบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นได้ หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อย ก็คงได้คาดเห็น การที่อาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น (หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร. 0601/087 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2540)

“ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่า อาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ และหากใช้ความระมัดระวัง แม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับ มิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย (แนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.146/2553)

ซึ่งศาลปกครองน่าจะยึดและตีความตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวซึ่งวางเป็นหลักกฎหมายไว้ จากตัวบทกฎหมายตามมาตราและคำจำกัดความดังกล่าว ศาลจะพิจารณาว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดี (พว.ข) เป็นการกระทำที่เป็นการประมาทเลินเล่อ (ธรรมดา) หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นดุลยพินิจของศาล และในคดีนี้ จะเห็นได้ว่าสาระสำคัญของคดีที่ศาลจะพิจารณาคือข้อความที่ปรากฏ ในคดี ดังนี้ “จากคำเบิกความของพยานดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า (พว.ข) **ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของวิธีการทำคลอดตามแบบมาตรฐานสากล** กล่าวคือเมื่อพบว่า **โจทย์คลอดติดไหล่ซึ่งเป็นภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรม นาง... (พว.ข) จะต้องแจ้งให้แพทย์มาทำคลอด** แต่นาง... (พว.ข) กลับทำคลอดติดไหล่ด้วยตัวเองโดยไม่แจ้งต่อแพทย์หญิง... (พว.ค) ให้มาทำคลอดติดไหล่ การกระทำของนาง... (พว.ข) จึงถือได้ว่าเป็นการกระทำ

โดยประมาทเลินเล่อ” (คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 วันที่ 1 พ.ค. 2557) ในคดีแพ่ง ศาลได้พิจารณาแล้วว่า เป็นการประมาทเลินเล่อ หากศาลปกครองเห็นตามในคดีแพ่งที่ผ่านมา ศาลก็มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี (พว.ข) เป็นผู้ชนะคดี ให้นำหน่วยงานเพิกถอนคำสั่งให้ชำระเงิน (พว.ข) ก็ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน ถือว่าความเสียหายตกเป็นพับแก่หน่วยงาน ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง พรบ.ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ 2539 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” แต่ถ้าในทางตรงข้าม หากศาลปกครองมีความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่าเป็นการกระทำที่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คำสั่งให้ชดใช้เงินก็ชอบด้วยกฎหมาย (พว.ข) ก็ต้องชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน แต่จะชดใช้เป็นจำนวนเท่าใดนั้นต้องพิจารณาต่อไป มาตรา 8 วรรคสอง, วรรคสามและวรรคท้าย พรบ. ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ 2539 บัญญัติว่า

“สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนมิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

จากตัวบทกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานเต็มจำนวน โดยในกรณีดังกล่าวต้องหักส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานออกด้วย ซึ่งคงไม่ต้องจ่ายเต็มจำนวนตามความเสียหายที่ชดใช้ให้กับผู้เสียหายทั้งหมด และไม่ให้นำหลักฐานนี้ร่วมมาใช้ ซึ่งหลักฐานนี้ร่วมดังกล่าว คือ การที่เจ้าหน้าที่สามารถเรียกเงินจากผู้ที่เป็นลูกหนี้ร่วมกันหลายคนโดยจะเรียกจากคนใดคนหนึ่งก็ได้ขอให้ครบตามจำนวนแห่งหนี้เช่นในกรณีนี้เจ้าหน้าที่จะเรียกจากพยาบาลคนเดียวหรือแพทย์คนเดียว 3,000,000 บาท หรือจะคนละเท่าไรก็ได้ขอให้ครบเต็มจำนวนตาม มาตรา 291 ประมวลกฎหมายแพ่งละพานิช นอกจากนี้ยังมีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานออกระเบียบหรือทำข้อตกลงในการผ่อนชำระได้ตามความจำเป็นและเป็นธรรมแก่กรณี ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา 8 และมาตรา 10 สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ฐานะครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย”

5. กรณีนี้หากมีการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะดำเนินการเช่นไร

ในกรณีดังกล่าวนี้หากผู้เสียหายหรือมีผู้ร้องเรียนต่อสภาการพยาบาลให้พิจารณาความผิดฐานเป็นการกระทำที่ผิดต่อจริยธรรมหรือจรรยาบรรณวิชาชีพตามมาตรา 33 (พรบ. วิชาชีพการพยาบาลฯ 2540) และสภาการพยาบาลดำเนินการสอบสวนแล้วมีคำสั่งตามมาตรา 41 ประกอบมาตรา 42 (พรบ. วิชาชีพการพยาบาลฯ 2540) คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 (พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง 2539) ซึ่งถ้าเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมก็ทำเรื่องอุทธรณ์แล้วก็ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามขั้นตอนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่นเดียวกับคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน

วิจารณ์

จะเห็นได้ว่าหากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายปกครอง (พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ 2539, พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง 2539, พรบ. จัดตั้งศาลปกครองฯ 2542) หรือยังไม่มีศาลปกครอง การพิจารณาคดีดังกล่าวนี้จะจบที่การพิจารณาคดีทางแพ่งของศาลยุติธรรมและเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องเป็นผู้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเอง ดังจะเคยเห็นการฟ้องคดีในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของผู้ประกอบวิชาชีพเป็นอย่างมาก กฎหมายปกครองจึงถือว่าเป็นกฎหมายที่ให้ความยุติธรรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นโอกาสที่เจ้าหน้าที่ได้พิสูจน์ตัวเองอีกชั้นหนึ่ง และหากว่าไม่มีเจตนาหรือไม่ใช่การประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงก็ไม่ต้องรับผิดหรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐ

แต่อย่างไรก็ตามแม้ปัจจุบันยังพบว่าความรู้ความเข้าใจในกฎหมายเหล่านี้ของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ ก็ดี ถือว่ายังมีน้อย ดังจะเห็นได้จากกรณีนี้ที่มีการนำคดีไปเผยแพร่ในโซเชียลมีเดียและมีผู้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากมาย ส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการตัดสินของศาล และมีการเสนอการแก้ปัญหาไปในทางที่ไม่ตรงจุดเช่น เสนอให้ปิดห้องคลอดในโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งที่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง หรือมีความเห็นไปในเชิงไม่อยากปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการดังกล่าว ซึ่งผลกระทบจะตกแก่ประชาชนผู้รับบริการในท้ายที่สุด เป็นการสื่อถึงความไม่เข้าใจในกฎหมายและการพิจารณาคดีของศาล ในส่วนตัวผู้เขียนเห็นว่าในกรณีที่เป็นอย่างนี้เห็นด้วยกับการตัดสินของศาลอุทธรณ์ดังกล่าว และมองว่าศาลมิได้เพียงแค่ตัดสินคดีตามตัวบทกฎหมายเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงประโยชน์อย่างรอบด้านเช่นประโยชน์ของฝ่ายผู้เสียหายที่ต้องสมควรได้รับการชดใช้ค่าเสียหายที่สมควรแก่กรณี (พิการชนชาติตลอดชีวิต) ประโยชน์ของ

ฝ่ายเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าใจได้ว่าไม่ได้มีเจตนาในการกระทำทำให้ผู้รับบริการต้องเสียหายดังจะเห็นได้จากการที่ศาลให้ความเห็นว่า “เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ” ไม่ใช่คำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” ซึ่งเป็นอำนาจดุลยพินิจของศาลที่ให้โอกาสกับผู้กระทำละเมิดได้พิสูจน์ตัวเองอีกครั้งในชั้นคดีปกครอง ดังนั้นในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ ความสำคัญจึงอยู่การสร้างความรู้ด้านกฎหมายปกครองให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาล การใช้กฎหมายปกครองให้เป็นประโยชน์ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานโดยมั่นใจ

ว่าตนไม่ได้มีเจตนากระทำความผิด และเมื่อเห็นว่าตนยังไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพื่อให้พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ต้องกังวลหรือกลัวการถูกฟ้องร้องจนไม่เป็นอันปฏิบัติหน้าที่ และเหนือสิ่งอื่นใดคือการปลูกฝังให้ใช้ความรู้ด้านกฎหมายเป็นเกราะป้องกันตนเองในการที่จะไม่ทำผิดกฎหมาย จะได้ไม่ต้องมีการใช้กฎหมายในการแก้ปัญหาเมื่อเป็นคดี นั่นคือการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎแห่งคุณธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2554). *กฎหมายปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
ไทยรัฐออนไลน์. (2557, 16 ก.ค.). *สธ.เดินหน้าขอฎีกาคดี'คลอดติดไหลร์พ. น้ำพอง*. ไทยรัฐ.
สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มิ.ย. 2558, จาก <http://www.thairath.co.th/content/436760>.
- พรจันทร์ สุวรรณชาติ. (2552). *พยาบาลกับการประกอบวิชาชีพที่อาจถูกฟ้องร้องได้*. *วารสารสภาการพยาบาล* 24, (2),11-13.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2555). *หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม*. *วารสารจตุรนิติ*. 9, (1),49-67.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2541). *กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่*. *วารสารนิติศาสตร์* 28, (2), 366-387.
- ศาลอุทธรณ์ภาค 4 ขอนแก่น. (2555). *คดีคลอดติดไหลร์โรงพยาบาลน้ำพอง*. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2558, จาก <http://pantip.com/topic/32401914>
- สภาการพยาบาล. (2551). *พระราชบัญญัติวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อนุชา ฮุนสวัสดิกุล. (2551). *แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ : ปัญหาในทางปฏิบัติและหลักปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- ฤทัย หงส์ลิริ. (2557). *ศาลปกครองและการดำเนินคดีในศาลปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.